

REPUBLIKA E SHQIPËRISË

MINISTRIA E ARSIMIT, SPORTIT DHE RINISË

INSTITUTI I ZHVILLIMIT TË ARSIMIT

**PROGRAMI I ZHVILLIMIT PROFESIONAL
PËR MARRJEN E SHKALLËVE TË KUALIFIKIMIT TË MËSUESVE
TË EDUKIMIT FIZIK DHE SPORTEVE**

2018

1. HYRJE

Aftësia e mësuesve për ta bërë arsimimin e nxënësve “preokupimin” kryesor të ditës, kërkon përkushtim, përgjegjshmëri dhe standarde të larta në punë dhe në sjellje. Mësuesit veprojnë me ndershmëri dhe integritet, kanë njohuri të forta përmbajtësore, përdorin dijet dhe aftësitë e tyre, por në të njëjtën kohë përditësojnë njohuritë nëpërmjet vetëvlerësimeve të vazhdueshme, krijojnë marrëdhënie pozitive profesionale dhe punojnë me prindërit në interesin më të mirë të nxënësve të tyre.

Programi i zhvillimit profesional për efekt marrjen e kategorive të kualifikimit të mësuesve të lëndës së Edukimit fizik dhe sporte është hartuar nga grupi i punës, i ngritur nga Instituti i Zhvillimit të Arsimit (IZHA) për t’u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së Edukimit Fizik dhe Sporte në përgatitjen për testimin kombëtar për marrjen e kategorive të kualifikimit si dhe të gjitha Drejtorive Arsimore Rajonale dhe Zyrave Arsimore për të organizuar zhvillimin profesional për të gjithë mësuesit që do të hyjnë në këtë proces.

Programi është hartuar në përgjigje të kërkesave që MASR ka vendosur për mësuesit që kualifikohen. Programi është hartuar duke mbajtur parasysh se fushat kryesore në të cilat testohen njohuritë dhe aftësitë e mësuesve janë:

- Dokumentet zyrtare¹ të cilat kanë të bëjnë me veprimtarinë e mësimdhënie – nxënies.
- Programet përkatëse lëndore.
- Aspekte të pedagogjisë, metodologjisë në mësimdhënie-nxënie.
- Aspekte të etikës dhe të komunikimit.

¹ Dokumentet ligjore, urdhëresat dhe udhëzimet e MASR-së që zbatohen në shkollë duke u përqendruar në ato të viteve të fundit.

- Aspekte të drejtshkrimit të gjuhës shqipe.
- Përmbajtjen shkencore të edukimit fizik, sipas programeve lëndore përkatëse.

2. QËLLIMI I PROGRAMIT

Qëllimi i hartimit të programit të zhvillimit profesional të mësuesve për efekt kualifikimi është:

- të ofrojë një program orientues për t'u ardhur në ndihmë të gjithë mësuesve të lëndës së edukimit fizik në arsimin parauniversitar për të realizuar veprimtaritë kualifikuese dhe trajnuese, si dhe DAR/ZA-ve, për të organizuar zhvillimin profesional të mësuesve. Në këtë aspekt programi mund të plotësohet nga DAR/ZA-të përkatëse, sipas kushteve dhe mundësive konkrete;
- të ofrojë një program të detyruar, për mësuesit që këtë vit do të marrin kategoritë e kualifikimit, në mënyrë që ata të realizojnë një përgatitje, për të përballuar me sukses kërkesat që ka testimi kombëtar.

Programi synon që mësuesi:

- të njohë dhe të zbatojë legjislacionin arsimor e në mënyrë të veçantë të risive më të fundit të reformës arsimore;
- të zotërojë kompetencat profesionale të kuadrit mësimitdhënës, për të ndikuar drejtpërdrejt në efektivitetin e procesit mësimor, për një mësimitdhënie të suksesshme;
- të demonstrojë aftësitë në fushën pedagogjike për përzgjedhjen e modeleve për organizimin e klasës, për shtjellimin e koncepteve, për nxitjen e diskutimeve, për përdorimin e teknikave të vlerësimit të nxënësve etj.;
- të tregojë përgjegjshmëri në njohjen e koncepteve bazë dhe ligjësi shkencore të lëndës, si dhe të zbatimit të tyre në praktikë, në përputhje me specifikat e moshës së nxënësve dhe të klasës ku japin mësim;
- të demonstrojë zbatimin e rregullave të etikës dhe komunikimit në punën e tyre në shkollë;
- të zotërojë zbatimin e rregullave drejtshkimore të gjuhës shqipe gjatë procesit të mësimitdhënie - nxënies;
- të përdorë aftësitë e Teknologjisë së Informacionit dhe Komunikimit, si një nga risitë më të fundit në mësimitdhënien bashkëkohore.

3. PËRMBAJTJA E PROGRAMIT

Programi është strukturuar sipas fushave kryesore të zhvillimit profesional, të përmendura më sipër. Për të qenë lehtësisht i përdorshëm, programi është paraqitur sipas një formati të caktuar. Për secilën fushë përcaktohen:

- kompetencat profesionale, si dhe rezultatet e pritshme për realizimin e këtyre kompetencave;
- literatura përkatëse rekomanduese në funksion të përvetësimit të kompetencave të fushës.

Përshkallëzimi i njohurive dhe aftësive profesionale, të cilat lidhen me kompetencat e secilës fushë të testimit, do ta ndihmojnë mësuesin që të identifikojë çështjet në të cilat duhet të përqendrohet.

FUSHA “DOKUMENTACIONI ZYRTAR SHKOLLOR”	
Kompetenca “Zbatimi me përgjegjshmëri i kërkesave të legjislacionit dhe të dokumentacionit shkollor”	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i edukimit fizik:</i> • zotëron ligjin për sistemin arsimor parauniversitar dhe dispozitat normative të këtij sistemi; • zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për hartimin dhe zbatimin e kurrikulës shkollore; • zbaton legjislacionin, udhëzimet dhe rregulloret për personelin e shkollës; • demonstroi zbatimin konkret të udhëzimeve të MASR; • zbaton etikën profesionale të mësuesit; • respekton të drejtat dhe liritë e nxënësit; • respekton detyrat, të drejtat dhe liritë e mësuesit; • zbaton rregulloret dhe udhëzimet për zhvillimin profesional të mësuesit.	• Ligji nr. 69/2012 “Për sistemin arsimor parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar. • Urdhri për miratimin e Dispozitave Normative për arsimin parauniversitar (DN), nr. 343, datë 19.08.2013. • Udhëzimi nr. 16, datë 31.07.2017 “Për vitin shkollor 2016-2017, në sistemin arsimor parauniversitar”. • Udhëzimi nr. 44, datë 16.10.2014 “Për disa shtesa dhe ndryshime në udhëzimin nr. 21, datë 23.07.2010 “Për normat e punës mësimore-edukative dhe numrin e nxënësve për klasë në institucionet e arsimit parauniversitar”. • Udhëzimi nr. 1, datë 20.01.2017 “Për funksionimin e sistemit të zhvillimit të vazhdueshëm profesional të punonjësve arsimorë”.

	• Udhëzimi nr. 2, datë 12.02.2015. “Për kriteret dhe procedurat e kualifikimit të mësuesve”. • Udhëzimi nr. 34, datë 11.09.2015 “Për vlerësimin e nxënësve për kurrikulën me kompetenca, në arsimin bazë”. • Udhëzimi nr. 14, datë 28.07.2016 “Për vlerësimin e nxënësve në arsimin e mesëm të lartë”. • Standardet e shkollës si qendër komunitare. • Urdhri Nr.6, datë 10.01.2018 për zbatimin e nismës “Tri lëndë në gjashtë orë”.

FUSHA: PROGRAME LËNDORE

Kompetenca “Zbatimi në mënyrë efektive i programeve të edukimit fizik në shkollë”	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i edukimit fizik:</i> • zbaton programin duke respektuar të gjitha kërkesat dhe rubrikat e tij; • përshtat programin lëndor në përputhje me veçoritë e mjedisit në të cilin jep mësim; • përdor me efikasitet, në dobi të prirjeve bashkëkohore, fleksibilitetin dhe zbatimin të programit; • gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që ndihmojnë në përvetësimin e koncepteve dhe aftësive të parashikuara në program; • gjen ose harton materiale plotësuese kurrikulare që pasurojnë formimin e nxënësve dhe nxitin mendimin e pavarur dhe kritik të tyre;	• Korniza kurrikulare, 2014. • Kurrikula bërthamë AMU, klasat VI-IX, 2014. • Kurrikula bërthamë AML, klasat X-XII, 2016. • Programet me kurrikulën e bazuar në kompetenca, klasat VI-VII-VIII dhe klasa X-XI. • Udhëzues për zbatimin e programeve lëndore të edukimit fizik dhe sporteve.

• harton rezultatet të nxëni për tema mësimore ose grup temash, tematikash, në përputhje me rezultatet e të nxënit të programit;• kategorizon rezultatet e të nxënit të programit sipas niveleve të arritjes së të nxënit;• harton rezultate të nxëni specifike që u përgjigjen niveleve të ndryshme të nxënësve;• tregon koherencën vertikale të kurrikulës (vazhdimësia dhe përshtatshmëria e programeve të edukimit fizik);• shpjegon lidhjen program mësimor - tekst nxënësi;• përzgjedh mjetet mësimore të nevojshme për të realizuar përmbushjen e programit;• siguron informacion që demonstroi lidhjen e <i>Edukimit fizik</i> me shkencat e tjera dhe me jetën reale.	

**FUSHA: ASPEKTE TË PEDAGOGJISË, METODOLOGJISË DHE PËRDORIMIT TË TIK-
UT NË MËSIMDHËNIE-NXËNIE**

Kompetenca I “Zotërimi i njohurive pedagogjike specifike të nevojshme dhe të mjaftueshme për mësimdhënien e edukimit fizik dhe sporteve”	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i edukimit fizik:</i> • demonstroi përkushtim, motivim dhe përgjegjësi gjatë punës së tij; • përshtat punën e tij me zhvillimin fizik, social, emocional dhe konjitiv të nxënësve; • demonstroi respekt, besim dhe objektivitet me nxënësit; • identifikoi nxënësit me nevoja të veçanta (nxënësit me aftësi të kufizuara dhe nxënësit e talentuar); • planifikoi punën afatshkurtër dhe afatgjatë me nxënësit me nevoja të veçanta; • edukoi të nxënësit dëshirën për t'u marrë me sport dhe aktivitete të ndryshme sportive; • organizoi mësimdhënien duke siguruar gjithëpërfshirjen e nxënësve në mbështetje të interesave individuale të tyre; • motivoi nxënësit, duke e konsideruar motivimin një çelës të progresit të tyre; • krijoi klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për nxënësit; • punoi me prindërit për përmirësimin e progresit të nxënësit. • krijoi klimë të përshtatshme, motivuese dhe të kënaqshme për nxënësit; • vlerësoi me objektivitet arritjet dhe rezultatet e	• Korniza e vlerësimit të nxënësit, MAS, 23.07.2015. • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të ulët, 2017 • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në gjimnaz 2016. • Nivelet e arritjes (arsimi bazë dhe arsimi i mesëm), IZHA, 2016. • Literaturë që ka në fokus aspekte pedagogjike të punës së mësuesit me nxënësit e tij.

nxënësve në fusha të ndryshme të sportit.	
Kompetenca II “Përdorimi i metodave dhe strategjive efektive në mësimdhënien e edukimit fizik dhe sporteve”	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i edukimit fizik:</i> • përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e një rezultati të caktuar; • përzgjedh metodat dhe teknikat e përshtatshme për arritjen e rezultateve të të nxënët përmes krijimit të një situatë të nxënët; • përdor metoda e teknika që nxënësin dëshirën e nxënësve për tu marrë me sport; • planifikon një orë mësimore duke u bazuar në hapat e metodologjisë së lojës (volejbol, basketbol, futboll , hendboll etj.); • përdor metoda e teknika që nxënësin zhvillimin fizik të nxënësve; • përdor metoda e teknika që sigurojnë pjesëmarrje dhe gjithëpërfshirjen në orën e edukimit fizik; • demonstron teknika të ndryshme për vlerësimin e nxënësit; • shpjegon parimet e hartimit të një testi/detyrë përmbledhëse.	• Të nxënët me situatë, kompetenca dhe situatë e të nxënët, IZHA, 2014. • Korniza e vlerësimit të nxënësit, MAS, 23.07.2015. • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në arsimin e mesëm të ulët, 2017 • Udhëzuesi i zhvillimit të kurrikulës në gjimnaz 2016. • Nivelet e arritjes (arsimi bazë dhe arsimi i mesëm), IZHA, 2016. • Portofoli i të nxënët, IZHA, 2015. • Literaturë që ka në fokus metodat e mësimdhënies ndërvepruese me në qendër nxënësin, si dhe metodologjinë e mësimdhënies së edukimit fizik.
Kompetenca III “Përdorimi i teknologjinë së informacionit dhe të komunikimit për të rritur cilësinë e mësimdhënies dhe nxënies në edukimin fizik dhe sporteve”	Literatura e rekomanduar
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i edukimit fizik:</i> • realizon në bashkëpunim me nxënësin prezantime të evenimenteve sportive kombëtare e ndërkombëtare dhe zhvillimin e kampionateve të lojërave sportive	• Literaturë që ka në fokus përdorimin e programeve kompjuterike.

dhe lojërave olimpike; • gjen dhe përdor materiale nga website për të pasuruar dhe perfeksionuar mësimdhënie-nxënien në edukim fizik; • përfshin nxënësit në projekte kurrikulare të lëndës së <i>edukimit fizik</i> apo në projekte kurrikulare të integruara për fushën e arteve, të cilat ndërthuren me kërkime, gjetje dhe përdorime materiale nga website.	

FUSHA: ASPEKTE TË ETIKËS DHE TË KOMUNIKIMIT

Kompetenca	Literatura
“Zbatimi i rregullave të etikës dhe komunikimit si elemente të domosdoshme në të gjithë punën e mësuesit”	
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i edukimit fizik:</i> • njeh rregullat e etikës dhe të sjelljes që duhen respektuar në marrëdhënie me drejtuesit e institucionit arsimor, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin; • sillet në përputhje me rregullat e etikës dhe të sjelljes në marrëdhënie me drejtuesit, stafin pedagogjik, nxënësit, prindërit dhe komunitetin gjatë punës së tij brenda dhe jashtë institucionit arsimor.	• Kodi i Etikës së mësuesve në arsimin parauniversitar. • Draft Standardet profesionale të mësuesit në arsimin parauniversitar, IZHA, 2016. • Literaturë dhe materiale burimore që trajtojnë çështje të etikës dhe të komunikimit.

FUSHA: ASPEKTE TË DREJTSHKRIMIT TË GJUHËS SHQIPE

Kompetenca	Literatura
“Zbatimi i rregullave të drejtshkrimit të gjuhës shqipe”	
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i edukimit fizik:</i>	• Drejtshkrimi i gjuhës shqipe.

• njeh rregullat e drejtshkrimit të standardit të gjuhës shqipe; • demonstroi zbatimin e rregullave të drejtshkrimit gjatë veprimtarive në institucionin arsimor.	

FUSHA: PËRMBAJTJA SHKENCORE E LËNDËS

Kompetenca	Literatura e rekomanduar
“Respektimi i rigorozitetit shkencor në mësimdhënien e lëndës së Edukimit Fizik”	
Rezultatet e pritshme <i>Mësuesi i edukimit fizik:</i> • shpjegon vlerat fizike konjiktive dhe afektive të veprimtarisë lëvizore dhe sportive; • shpjegon parimet shkencore të të ushtruarit me aktivitet lëvizor dhe sportiv; • argumenton kuptimin dhe shëndetin fizike e funksional (funksionet e aparatit respirator dhe kardiovaskular); • shpjegon me saktësi zhvillimin e fleksibilitetit, forcës muskulare, zhvillimin e aftësive koordinative; • përshkruan zhvillimin dhe ndryshimet fizike e trupore të nxënësve, nga njëri vit në tjetrin; • përshkruan teknikat dhe rregullat e organizimit të lojërave sportive (volejball, basketboll, futboll); • ofron këshilla profesionale për nxënësit që ushtrohen në mënyrë të pavarur me aktivitet sportiv; • shpjegon mirë faktorët e zhvillimit të përgatitjes së përgjithshme fizike (atletikë, gjimnastikë, fitnes); • mbledh informacion të saktë e bindës për nxënësit që duan të merren me aktivitete të ndryshme jashtë shkollës.	• Tekste dhe materiale të tjera burimore që mbulojnë përmbajtjen e lëndës. • Metodika e edukimit fizik.